

Kr. 5.₆₀), i Mandal kun Kr. 2.₈₀; — for Bogtrykkersvende i Kristiania Kr. 4.₀₀, i de andre Byer kun 2 à 3 Kr.; — for Skomagersvende i Kristiania Kr. 2.₂₅, i Arendal Kr. 3.₀₀, i Stavanger Kr. 1.₇₅; — for Skrædersvende i Kristiania Kr. 3.₀₀, i nogle andre lige saa meget, men i flere betydeligt mindre, i Stavanger saaledes kun Kr. 1.₇₀; — for Bagersvende i Kristiania Kr. 2.₂₅, i endel Byer Kr. 3.₀₀, ja i Frederikshald endog Kr. 3.₅₀, men i andre kun Kr. 2.₀₀; — for kvindelige Væveriarbejdere i Kristiania Kr. 1.₂₀, i Trondhjem Kr. 0.₉₀ og i Aalesund Kr. 0.₇₀ osv. Aarslønnen for Tjenestepiger var i Kristiania 110 Kr., i Stavanger kun 65 Kr., i Mandal 60, i Haugesund 56 Kr., men ellers i de fleste større Byer c. 80 Kr.

Berlinsk Arbejdsløn-Statistik.

Den berlinske »Gewerbe-Deputation« indsamler hvert Aar Oplysninger om de berlinske Arbejders Lønningsforhold. Oplysningerne faas for Størstedelen fra nogle Industridrivende, fra Lavsbestyrelser, Hjelpekasser o. lgn., og bearbejdes af det kommunale statistiske Kontor i Berlin. I 1888 udkom »Ermittelungen über die Lohnverhältnisse in Berlin, eingezogen durch die städtische Gewerbe-Deputation, bearbeitet in dem Statistischen Amt der Stadt Berlin«. (64 Sider i stort Format.) Denne Bogs Tabelværk indeholder Rubriker for de forskellige Kategorier af Arbejdere for Maximums-, Minimums- og Gennemsnitsløn, for Akkordbetaling, for Betaling for Overarbejde, Søndagsarbejde, Natarbejde, for Arbejdstiden, dens Begyndelse og Slutning, Pavser, Søndags- og Natarbejde, for Opsigelsesfrist m. m. I Værkets Indledning fremhæves, at Opgivelserne maa benyttes med Varsomhed: de gælder kun en lille Brøk af Berlins Arbejderbefolkning og de beror gennemgaaende paa et Skøn. Det statistiske Kontor

pointerer, at Oplysningerne kun er »enquêteagtige«, ikke egenlige statistiske: medens »Statistiken konstaterer objektive Kendsgerninger«, »samler Enquêten subjektive Anskuelser om de Fakta, der danner Undersøgelsens egenlige Genstand«. Naturligvis kan Enquêten skaffe et fortræffeligt Materiale tilveje, — men den egenlige Statistik er dog det, Statistikerne maa attraa. Det berlinske Kontor har da benyttet Lejligheden til at supplere sin »Enquête«, idet det dertil har føjet en »statistisk« Angivelse af Lønnen — rigtignok kun i en enkelt Forretning, et stort Avistrykkeri i Berlin. Hvor begrænset denne »Statistik« end er, turde det dog være af Interesse for Læserne at se den refereret.

I det paagældende Trykkeri havde i Løbet af 1887 ialt 219 Personer haft Arbejde i tilsammen 29,948 Dage, Dage, saa at altsaa hver Person gennemsnitligt havde arbejdet i dette Trykkeri i 137 Dage, hvoraf man kan slutte, at der i Aarets Løb havde været store Bevægelser i denne Forretnings Arbejderstand. Om den oppebaarne Løn m. m. giver Tabellen paa næste Side Oplysning.

Betragter man særligt Sætterne — den vigtigste Arbejderkategori i denne Forretning —, saa viser det sig, at den gennemsnitlige Arbejdsfortjeneste pr. Dag havde været:

under 2 M. for.....	1 Sætter,
2—3 M. for.....	10 Sættere,
3—3½ M. for.....	6 —
3½—4 - - -.....	14 —
4—4½ - - -.....	47 —
4½—5 - - -.....	20 —
5—5½ - - -.....	15 —
5½—6 - - -.....	8 —
6—7 - - -.....	4 —
over 7 - - -.....	4 —

129 Sættere.

Den Sætter, der havde den paafaldende lave Fortjeneste, havde imidlertid kun arbejdet et Par Dage. Kun

Antal og Arbejdsstilling	Arbejdsdage	Løn for		Gennemsnitlig Dagsfortjeneste		Gennemsnit af de enkelte præsterede Arbejdsdage	Den regelmæssige Gennemsnitsfortjeneste pr. Dag	
		regelmæssigt Arbejde	Extraarbejde	overhovedet	særlig for regelm. Arbejde		Minimum	Maximum
1 Faktor	307	2,823. ³³	—	9. ²⁰	9. ²⁰	307	9. ²⁰	9. ²⁰
129 Sættere	13,833. ⁵	68,122. ⁶⁴	5,250. ⁶⁷	5. ³⁰	4. ⁹²	107	(1. ²⁵)	12. ⁷⁵
14 Sætterlærlinge	4,222	3,993. ⁶⁴	959. ¹²	1. ¹⁸	0. ⁶⁵	302	0. ⁶⁵	2. ⁶⁶
1 Overmaskinmester	307	3,600. ⁰⁰	—	11. ⁷²	11. ⁷²	307	11. ⁷²	11. ⁷²
5 Maskinmestere	574. ⁵	2,798. ⁵²	834. ⁰⁶	6. ³²	4. ⁸⁶	115	3. ⁸⁸	5. ⁶³
6 Maskinlærlinge	1,842	2,024. ⁰⁰	792. ⁰⁴	1. ⁵⁸	1. ¹⁰	307	0. ⁸⁴	1. ⁰⁰
6 Stereotypgrer	649	3,399. ¹⁷	296. ¹³	5. ⁷⁰	5. ²⁵	108	4. ⁴¹	5. ⁹⁶
1 Papirmester	240. ⁵	698. ¹⁰	187. ⁵⁹	3. ⁶⁷	2. ⁹⁰	240	2. ⁰⁰	2. ⁰⁰
4 Fyrbødere	612	2,041. ⁰⁰	756. ⁴⁰	4. ⁵⁷	3. ³³	153	3. ⁰³	3. ⁵⁸
16 Arbejdere	2,078. ⁶	4,843. ⁹⁴	1,620. ⁰⁰	3. ¹²	2. ³⁴	129	0. ⁹¹	2. ⁹²
2 Arbejdsuænd	614	2,115. ⁵⁰	339. ⁵⁵	4. ⁰⁰	3. ⁴⁶	307	2. ⁸⁰	4. ⁰⁹
22 Arbejdersker	3,177. ⁶	5,621. ²⁴	1,305. ⁶⁵	2. ¹⁸	1. ⁷⁷	144	1. ⁶⁷	2. ¹³
10 Bydrengene	1,185	1,407. ²⁸	1,012. ⁵⁴	2. ⁰⁴	1. ¹⁹	118	1. ⁰⁰	1. ⁵⁷
2 Hus tjenere	306	704. ⁵⁰	308. ⁸⁵	3. ³¹	2. ³⁰	153	2. ²⁴	2. ⁵³
219 Arbejdere af alle Arter	29,948. ⁶	104,193. ⁸⁵	13,670. ⁶²	3. ⁹⁴	3. ⁴⁸	137	0. ⁶⁵	12. ⁷⁵

10 af de 129 Sættere, der i Aarets Løb havde haft Arbejde i denne Forretning, havde arbejdet der hele Aaret 1887; overhovedet syntes den hyppigt at veksle Personale. Derimod var Arbejdertallet ikke undergivet store Fluktuationer. Af de ovenfor meddelte Tal kan man regne sig til, at Trykkeriet gennemsnitligt i Aarets Løb beskæftigede c. 100 Arbejdere, hvoraf næsten Halvdelen Sættere. Af en Tabel, der ikke her behøves gengivet, ses det, at der i Aarets Løb kun var to eller tre Uger, hvor det beskæftigede Arbejder- og Sættertal i en betydelig Grad afveg fra det gennemsnitlige.

Den illoyale Konkurrence og Lovgivningen.

Side om Side med den hensynsløse Benyttelse af alle Midler til Fremgang i den industrielle og kommercielle Konkurrence-Kamp, der i saa høj Grad udmærker vor Tid, fremtræder der i de senere Aar — bemærkede Bureauchef Grev H. Hamilton i et Foredrag, han holdt i den svenske nationaløkonomiske Forening, og som findes optaget i Foreningens sidst udkomne »Förhandlingar« — en Bestræbelse for ved Lovgivningen at sikre den enkelte Producent udelukkende Forføjeelse over alle de Fortrin i Konkurrencen, der kan anses at være Frugten af hans eget Arbejde. Det Omraade, som man saaledes har søgt at frede, betegner Franskmændene som »la propriété industrielle«. Herunder henfører man ikke blot Opfinderens, Mønstertegnerens og Modellørens Ret, men ogsaa det Fortrin, som tilkommer den paa Markedet velkendte Producent, og som faar et Udtryk i den Forkærlighed, hvormed den købende Almenhed opsøger de Varer, som ere mærkede med hans Navn eller Mærke, — og overhovedet hører derindunder alle Lovbestemmelser, der tilsigter at forebygge, at Varer af lavere Værdi falskeligen udgives for de kostbarere Produkter, som Almenheden ønsker. Der findes ikke nogen Stat, hvis Lovgivning i de senere Aar er forbleven ganske uberørt af denne Bevægelse, som nærmest er opstaaet som en